

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 grudnia 2022 r.

w Warszawie

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 8 marca 2018 r. znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 534/18

UZASADNIENIE

J. S. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 8 marca 2018 r., znak (...) o odmowie przyznania świadczenia emerytalnego. Odwołujący się wniósł o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury oraz dopuszczenie dowodu z zeznań świadków. J. S. nie zgodził się ze stanowiskiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i z tezą, że tylko o okresie od 3 września 1979 r. do 30 listopada 1985 r.; od 1 kwietnia 1986 r. do 31 stycznia 1991 r.; od 1 grudnia 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. pracował w szczególnych warunkach. Stwierdził, że jego praca w okresie od 3 września 1979 r. do 1 marca 2000 r. wykonywana była na tym samym stanowisku, czyli montera, mechanika pojazdów i maszyn budowlanych. Polegała ona na naprawie silników spalinowych, osprzętu hydraulicznego, sprzętarek samojezdnych i podczepianych, urządzeń wibracyjnych typu zagęszczarki gruntu (spalinowe i pneumatyczne), agregaty spawalnicze i przebijaki gruntu typu kret (odwołanie z dnia 5 kwietnia 2018 r., k.3-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy podkreślił, że odwołujący się nie spełnił wymogu 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 r. Zdaniem organu rentowego, J. S. udokumentował 11 lat, 1 miesiąc i 28 dni takiej pracy, przy czym organ rentowy uwzględnił do tego stażu pracy wszystkie okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach w (...) S.A. wskazane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 1 lutego 2018 r. przypadające przed dniem 1 stycznia 1999 r. (tj. okresy od 3 września 1979 r. do 30 listopada 1985 r.; od 1 kwietnia 1986 r. do 31 stycznia 1991 r. i od 1 grudnia 1998 r. do 31 grudnia 1998 r.). Odwołujący się w dniu (...) ukończył 60 lat, nie jest członkiem OFE i wykazał okres składkowy, nieskładkowy i uzupełniający w wymiarze 25 lat.

Zdaniem organu rentowego zaskarżona decyzja wydana została prawidłowo, odwołanie jest zaś bezzasadne i winno zostać oddalone (odpowiedź na odwołanie z dnia 19 kwietnia 2018 r., k.5 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. urodzony (...) był zatrudniony w (...) Oddział- Zakład (...) w W. w okresie od 3 września 1979 r. do 31 maja 1999 r. na stanowisku mechanik samochodowy- spawacz. Od 1 czerwca 1999 r. do 28 lutego 2002 r. pracował w Zakładzie (...) S.A. jako kierowca-pracownik budowlany (świadczenie pracy z 1 marca 2002 r., k.5 a.r.). M. P. był zatrudniony w Zakładzie (...) S.A. ((...) S.A.) z siedzibą w W. w okresie od 21 grudnia 1983 r. do 6 maja 1986 r. na stanowisku monter mechanik-kierowca; od 7 maja 1986 r. do 23 stycznia 1996 r. na stanowisku monter mechanik pojazdów- maszyn budowlanych; od 24 stycznia 1996 r. do 28 marca 1997 r. na stanowisku mechanik samochodowy.

J. S. w trakcie zatrudnienia w (...) S.A. naprawiał silniki spalinowe, układy paliwowe, układy hydrauliczne maszyn i urządzeń budowlanych. Spawał elementy maszyn i urządzeń budowlanych. Niektóre prace wykonywał z kanału (zeznania świadka M. P., k.184-186 a.s.). Odwołujący się spawał gazowo i elektrycznie. Pracę przy spawaniu wykonywał tylko wtedy, gdy były poważne awarie. K. D. pracował z odwołującym się w Zakładzie (...), gdzie najczęściej J. S. pracował przy naprawie sprzętu budowlanego, koparek, spawarek i samochodów ciężarowych. Do naprawy koparek było trzech, czterech mechaników. Na bazie było cztery albo pięć sprężarek samojezdnych. Zazwyczaj odwołujący się wykonywał przegląd techniczny sprężarek samojezdnych co dwa miesiące. J. S. naprawiał też młoty pneumatyczne. Często pracował w terenie, był również delegowany do innych prac, szczególnie na wyjazdach poza W., gdzie naprawiał sprzęt. Delegacje zdarzały się dwa razy w roku. Odwołujący się wykonywał te same czynności na wyjazdach, co na bazie. Odwołujący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy (zeznania świadka K. D., k.70-71 a.s.). J. M. (1) pracował z odwołującym się w Zakładzie (...). Pracownicy byli podzieleni na brygady, a odwołujący się pracował na warsztacie. Przyjeżdżał też na budowę, żeby coś naprawić. Ubezpieczony naprawiał koparki, zmieniał ogumienie, naprawiał silniki, rozbierał sprzęt na części i składał od nowa. Czasami jeździł na awarie autem Ż. (zeznania świadka J. M. (1) k.71-72 a. s.). Zakres obowiązków J. S. w trakcie zatrudnienia w (...) zmieniał się w zależności od potrzeb, był on mechanikiem, spawaczem lub naprawiał sprzęt w terenie. Nie było różnicy w wykonywaniu obowiązków w okresie od 1974 r. do 1985 r. i od 1985 r. do 1986 r. Dostawał angaż, który wiązał się ze zmianą zaszerogowania, podwyżką i zmianą grupy. Pracę cały czas wykonywał tę samą na warsztacie. W okresie od 1986 r. do 1991 r. też były zmiany angaży. Od lutego 1991 r. do listopada 1998 r. również wykonywał tę samą pracę na tym samym warsztacie. Były tylko zmiany zaszerogowań i kategorii, mimo zmiany stanowiska ubezpieczony wykonywał tę samą pracę, co wcześniej. Jako brygadzysta odwołujący się rozdzielał pracę mechanikom i razem z nimi wykonywał tę pracę. Na koniec dnia rozpisywał kartę pracy z całego dnia. Podlegało mu około dziesięciu osób, doliczając do tego operatorów, którzy byli skierowani do pracy w warsztacie. Odwołujący się był brygadzystą pracującym. Było oddzielne pomieszczenie, gdzie można było usiąść i rozpisać karty pracy. Odwołujący innych prac biurowych nie wykonywał. Około dwie godziny tygodniowo poświęcał na pracę biurową. Wykonywał czynności mechanika, spawacza i czasem lakiernika. Przełożonym J. S. był mistrz, a później kierownik. Od 1 lipca 1980 r. ubezpieczony miał przyznany dodatek za prowadzenie pojazdu służbowego i wykonywanie dodatkowych czynności związanych z jego obsługą codzienną i eksploatacją (zeznania J. S., k.96-98 a. s.).

J. S. w dniu 28 grudnia 2017 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę (wniosek o emeryturę z 28 grudnia 2017 r., k.1 a. r.).

Organ rentowy w dniu 8 stycznia 2018 r. wydał decyzję znak: (...) odmawiającą przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury (decyzja ZUS z 8 stycznia 2018 r., k.14 a. r.).

W dniu 6 lutego 2018 r. ubezpieczony ponownie złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę (wniosek o emeryturę z 6 lutego 2018 r., k.21 a. r.). Organ rentowy decyzją z dnia 8 marca 2018 r. znak: (...) ponownie odmówił mu przyznania prawa do emerytury (decyzja z 8 marca 2018 r., k.22 a. r.).

W opinii z dnia 27 stycznia 2020 r. biegły sądowy z dziedziny (...) stwierdził, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach powinno być sporządzane na podstawie posiadanych przez pracodawcę dokumentów osobowych.

W dniu 1 czerwca 1999 r. w związku z przejściem Zakładu (...) S.A. przez (...) S. A. w trybie art.23¹ kodeksu pracy, świadectwo za okres zatrudnienia od 3 września 1979 r. do 31 maja 1999 r. wystawił (...) S. A. w W. Oddział (...) w W.. W świadectwie pracy w punkcie 2 wpisano, że w okresie zatrudnienia pracownik wykonywał pracę mechanika samochodowego spawacza. Świadectwo podpisała Kierownik Działu Zatrudnienia A. P. (1). Jednak już w dniu 1 marca 2002 r. pracodawca ubezpieczonego- Zakład (...) Spółka Akcyjna w W. wystawił dwa jednobrzmiące egzemplarze świadectwa pracy, dotyczące zatrudnienia J. S.. Oba egzemplarze zachowały się w bardzo dobrym stanie. Z informacji zawartych w świadectwach pracy wystawionych w 1999 r. i 2002 r. wynika, że w tym samym okresie zatrudnienia ubezpieczony jednocześnie pracował na dwóch różnych stanowiskach. Zarówno w świadectwie pracy z 1999 r. i z 2002 r. nie wpisano, by J. S. wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Po szesnastu latach od ustania stosunku pracy w (...) S.A. zostały sporządzone dwa świadectwa pracy przez B. S. - Kierownika Działu Kadr z Centrali Spółki (...) S.A. Świadectwo pracy wystawione przez (...) S.A. Centralę Spółki w W. z dnia 5 lutego 2018 r. nosi nazwę duplikat. Duplikat świadectwa wystawia się, jeśli oryginalne świadectwo pracy zostanie zgubione lub zniszczone. W przypadku ubezpieczonego taka sytuacja nie zaistniała, bo egzemplarz świadectwa był w bardzo dobrym stanie, tak więc organ rentowy nie miał podstaw, by opierać się na informacjach zawartych w duplikacie, gdy posiadał oryginalny dokument sporządzony przez byłego pracodawcę. Drugim dokumentem, który został wystawiony 1 lutego 2018 r. przez B. S. jest świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Okres zatrudnienia ubezpieczonego od 1 lutego 1991 r. do 30 listopada 1998 r. został przedstawiony w piśmie (...)W. z dnia 11 lutego 1991 r. skierowanym do Dyrektora (...) i w stanowiskowej karcie pracy brygadzysty, która wymienia w punkcie drugim następujące obowiązki brygadzysty: 1) organizowanie i kierowanie pracą brygady w zakresie określonym przez mistrza; 2) przestrzeganie prawidłowego wykonywania robót zgodnie z obowiązującą technologią i przepisami bhp; 3) zlecenie robót i przyjmowanie wykonanych; 4) zaopatrzenie pracowników brygady w materiały, części zamienne oraz narzędzia; 5) weryfikacja części; 6) dbanie o czystość i porządek stanowisk pracy; 7) niedopuszczenie do pracy pracowników w stanie nietrzeźwym; 8) składanie Kierownikowi (...) meldunków o kradzieżach, nadużyciach i zaniedbaniach w zakresie ochrony mienia; 9) zgłaszanie potrzeb w zakresie materiałów, narzędzi i części zamiennych; 10) wypełnianie kart zleceńowych na prace wykonywane oraz ewidencjonowanie godzin nadliczbowych; 11) zatrudnianie kierowców i operatorów w okresach wolnych od jazd.

Zakres czynności brygadzysty został przyjęty przez ubezpieczonego dopiero w dniu 6 maja 1991 r. po chorobie trwającej od początku lutego do końca kwietnia. Okres zatrudnienia od 1 lutego 1991 r. do 30 listopada 1998r. został również przedstawiony w piśmie wewnętrznym DZ/186/91-W. z dnia 6 maja 1991r., piśmie wewnętrznym DZ/186/92-W. z dnia 4 marca 1992r., piśmie wewnętrznym DZ/186/92-W. z dnia 25 listopada 1992 r. i piśmie wewnętrznym (...)W. z dnia 24 stycznia 1996 r. Zmiana warunków pracy oznaczała, że z dniem 30 listopada 1998 r. ubezpieczony J. S. przestał wykonywać prace na stanowisku mechanika samochodowego, wcześniej montera mechanika pojazdów, które to prace wykonywał od 1 lutego 1991 r. Niemal do końca 1992 r. prace montera mechanika pojazdów ubezpieczony łączył z pracą brygadzysty. Prace wykonywane przez monterów mechaników pojazdów, a także mechaników samochodowych nie są wymienione w załącznikach A i B do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. jako prace wykonywane w szczególnych warunkach. Okresu zatrudnienia od 1 lutego 1991 r. do 30 listopada 1998 r. nie można uznać za prace wykonywane w szczególnych warunkach (opinia biegłego sądowego z zakresu (...), k.101-113 a.s.).

W opinii uzupełniającej biegły sądowy A. P. (2) podkreślił, że w żadnym z dokumentów osobowo-kadrowych, pracodawca nie zawarł jednoznacznej informacji, by odwołujący się J. S. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wyłącznie w kanale remontowym. Wystawiając w dniu 1 czerwca 1999 r. odwołującemu się świadectwo pracy związane ze zmianą właścicielską firmy, pracodawca w punkcie 4.8. nie zaznaczył, by odwołujący się wykonywał jakąkolwiek pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, bo wiedział, że żadna z wykonywanych przez ubezpieczonego prac nie mieściła się w kryteriach wymienionych w załącznikach do

rozporządzenia Rady Ministrów. Uzasadnione stanowisko biegłego potwierdzają dokumenty osobowe ukazujące różnorodność prac wykonywanych przez odwołującego się. Świadek M. P. podał, że J. S. był pracownikiem fizycznym, zaś odpowiadając na pytanie nr 11 o prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresie od 3 września 1979 r. do dnia 31 grudnia 1998r. w (...), świadek ten wymienił różne prace, nie wymienione w załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. i wskazał, że ubezpieczony naprawiał silniki spalinowe, układy paliwowe, układy hydrauliczne maszyn i urządzeń budowlanych, sprawdzał pojazdy i urządzenia budowlane, spawał elementy maszyn i urządzeń budowlanych. Świadek M. P. podał, że niektóre prace wymagały napraw z kanału. Odpowiadając na pytanie 5 świadek potwierdził, jakie to maszyny budowlane naprawiał i konserwował odwołujący się, mianowicie: „urządzenia wibracyjne, w tym młoty pneumatyczne, młoty hydrauliczne, sprężarki, zagęszczarki, zagęszczarki spalinowe, krety”. Urządzenia wymienione w punkcie 14 części A nie są maszynami lub urządzeniami, których naprawa bądź konserwacja wymaga korzystania z kanałów rewizyjnych, bo ani wielkość, ani budowa tych urządzeń nie wymaga korzystania z takich kanałów, jak w przypadku pojazdów samochodowych. Odpowiadając na pytanie numer 8 świadek potwierdził umiejętności i uprawnienia z zakresu elektrotechniki, których ubezpieczony nie posiadał, gdyż spawarka jest urządzeniem elektrycznym wytwarzającym na tzw. uzwojeniu wtórnym prąd elektryczny o bardzo wysokim natężeniu, a napraw spawarek dokonywały i nadal dokonują wyspecjalizowane serwisy naprawcze. W odpowiedzi na pytanie 14 świadek, podobnie jak w odpowiedzi na pytanie 12 potwierdził, że zdarzało się, że ubezpieczony sporadycznie wykonywał jakies prace w kanale remontowym, co potwierdza, że jedynie niektóre czynności konserwacyjne i naprawcze pojazdów samochodowych wykonywane były z kanału remontowego. Odpowiadając na pytania 17 i 18 świadek potwierdził, że pracodawca Zakład (...) nie miał podstaw, by odwołującemu się wystawić świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, bo pracodawca w ogóle takich świadectw nie wystawiał pracownikom. Ubezpieczony wykonywał różne prace w warsztatach Zakładu (...), jak i na otwartej przestrzeni podczas budowy instalacji gazowych. Prace wykonywane w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów stanowiły niewielką, bliżej nieokreśloną część czynności w spornym okresie zatrudnienia. Prace mechaników samochodowych nie są pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach i nie są wymienione w jakiegokolwiek pozycji wykazów A i B będących załącznikami do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Czynności spawania wykonywane przez odwołującego się były sporadycznie. Biegły podtrzymał swoje stanowisko i udzielił odpowiedzi negatywnej na pytanie, czy praca wykonywana przez odwołującego się w Przedsiębiorstwie (...) S.A. W. w okresie od 1 grudnia 1985 r. do 31 marca 1986 r. i od 1 lutego 1991 r. do 30 listopada 1998 r. wykonywana była w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu (...), k.113-118 a.s.).

W opinii z dnia 30 marca 2022r. biegły sądowy z zakresu BHP J. M. (2) stwierdził, że dla oceny, czy J. S. pracował w szczególnych warunkach nie miała znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ze zgromadzonego w aktach materiału wynika, że od 1 grudnia 1985 r. do 31 marca 1986 r. i od 1 lutego 1991 r. do 30 listopada 1998 r. odwołujący J. S. wykonywał czynności określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43, z późn. zm.) w Wykazie XIV Prace różne, tj. poz.12 „Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym „oraz poz.12 pkt 9 Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. „spawacz gazowy”; poz.16 „Prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych”. Prace przy spawaniu gazowym oraz naprawie w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych nie były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Praca wykonywana przez J. S. określona w poz.12 i 16 Wykazu A Działu XIV, Prace różne określona w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43, z późn. zm.) wykonywana przez odwołującego w Przedsiębiorstwie (...) S.A. W. w okresie od 1 grudnia 1985 r. do 31 marca 1986 r., od 1 lutego 1991 r. do 30 listopada 1998 r. nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy albo nie była wymieniona w załącznikach do ww. rozporządzenia. Praca wykonywana przez J.

S. w okresie od 1 grudnia 1985 r. do 31 marca 1986 r., od 1 lutego 1991 r. do 30 listopada 1998 r. nie była wykonywana w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 z późn. zm.) oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów dotyczących I kategorii zatrudnienia i zarządzeniach właściwych ministrów (opinia biegłego sądowego z zakresu BHP J. M. (2), k.261-270 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, dokumentów znajdujących się w aktach rentowych, zeznań świadka K. D., zeznań świadka J. M. (1), zeznań świadka M. P. oraz zeznań odwołującego, złożonych przez niego w charakterze strony, jak również na podstawie dowodów z opinii biegłych z zakresu BHP A. P. (2) (w tym opinii uzupełniającej) i biegłego J. M. (2).

Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny.

Zeznania świadków oraz odwołującego są wiarygodne jedynie w części dotyczącej sporadycznego wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych, ponieważ są one logiczne, a nadto korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. W pozostałej części zeznania tych osób nie mają potwierdzenia w materiale dowodowym.

W toku postępowania Sąd odwołał się do wiadomości specjalnych biegłych sądowych z zakresu BHP i na podstawie złożonych opinii (w tym opinii uzupełniającej) ustalił, że czynności wykonywane przez odwołującego w spornym okresie nie kwalifikują się do zaliczenia ich jako pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd wziął pod uwagę fakt, iż sporządzone przez biegłych opinie uwzględniają i odnoszą się do rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornym okresie i wykonywanych przez niego obowiązków, co biegli szczegółowo omówili. W tym zakresie Sąd uznał przedmiotowe opinie za przekonujące, rzeczowe i merytorycznie uzasadnione, a także zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Z tego też względu Sąd podzielił zawarte w opiniach wnioski oraz argumentację w zakresie dotyczącym ustalenia, czy odwołujący faktycznie wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Sąd zważył też, że strona odwołująca w toku sprawy wielokrotnie zgłaszała zastrzeżenia i uwagi co do opinii biegłych, jednak w świetle całokształtu materiału dowodowego uwagi te należało uznać za niezasadne, mając na uwadze, iż opinie znajdujące się w aktach sprawy w sposób wnikliwy odnoszą się do spornej kwestii postępowania.

W ocenie Sądu zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wydania orzeczenia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 8 marca 2018 r., znak (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887 t.j.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. zgodnie z art.196 ustawy - w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tj. co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są ściśle określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 nr 8 poz. 43 ze zm.). Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dodatkowo, zgodnie z powołanym rozporządzeniem, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia);
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia) oraz
4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

Okres wykonywania tego rodzaju zatrudnienia stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy zgodnie z § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku. Tym samym zgodnie z przepisami § 2 rozporządzenia, tylko praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy może zostać uznana za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych.

W świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13; z dnia 19 marca 2012 r., II UK 166/11; z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa, w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. W postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązują odstępstwa od ogólnych zasad dowodzenia podyktowane dążeniem do pełnego i wszechstronnego rozstrzygnięcia wszystkich kwestii spornych. W praktyce oznacza to, że w postępowaniu tym dopuszczalne jest wykazanie wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, także wówczas, gdy z dokumentów wynika co innego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1995 roku, sygn. akt II URN 23/95). W trakcie postępowania dowodowego w sprawach z ubezpieczenia społecznego, mogą być przeprowadzane wszelkie dowody przewidziane przepisami kodeksu postępowania cywilnego, w tym także dowód z zeznań świadków, w celu udowodnienia wysokości uzyskiwanego wynagrodzenia (odmiennie niż w trakcie postępowania przed organem rentowym), ale wiarygodność i moc wszystkich dowodów jest oceniana przez Sąd według jego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia

zebranego w sprawie materiału dowodowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2007 roku, sygn. akt III AUa 482/07, Apel.-W-wa 2008/1/154). Powołane powyżej tezy, wyrażone w orzecznictwie, w sposób jednoznaczny wskazują te okoliczności, których spełnienie jest niezbędne dla ustalenia prawa do świadczenia zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a ponadto wskazują te uprawnienia strony, które umożliwiają dowodzenie swoich racji zarówno w postępowaniu administracyjnym, jak też w postępowaniu przed sądem powszechnym.

Przechodząc do meritum, Sąd zważył, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony w spornych okrasach nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu, pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. Z zeznań świadków i dokumentacji nie wynika, że odwołujący się wykonywał stale pracę w warunkach szczególnych, zaś sporadyczne wykonywanie takich czynności nie stanowi przesłanki do uznania spornego okresu za pracę w warunkach szczególnych.

Jak wynika z utrwalonego poglądu orzecznictwa - w świetle § 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), warunkiem uznania danego okresu pracy za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest to, aby była ona wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 3 września 2015 roku, sygn. akt III AUa 378/15). Jednocześnie jak zauważył to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 stycznia 2015 roku (sygn. akt III UK 82/15) - pracownik nie może się ubiegać o wcześniejszą emeryturę, jeśli nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z zebranego materiału dowodowego wynika rzeczywisty zakres obowiązków odwołującego i charakter jego pracy w spornym okresie. Informacje te nie pozwalają na zakwalifikowanie go, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego do pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, za okres pracy w warunkach szczególnych. Sąd w pełni podzielił stanowisko biegłych z zakresu BHP A. P. (2) i J. M. (2), którzy w sporządzonych opiniach jasno wskazali, iż błędne i niezasadne jest upatrywanie przez odwołującego szczególnych warunków w wykonywanej przez niego pracy.

W spornym okresie odwołujący naprawiał silniki spalinowe, układy paliwowe, układy hydrauliczne maszyn i urządzeń budowlanych, sprawdzał pojazdy i urządzenia budowlane, zaś sporadycznie spawał elementy maszyn i urządzeń budowlanych. Zaakcentowania wymaga, iż w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego do pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, prace mechaników samochodowych nie są pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach i nie są wymienione w jakiegokolwiek pozycji wykazów A i B, będących załącznikami do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Czynności spawania wykonywane przez odwołującego się były sporadycznie. Ubezpieczony wykonywał różne prace w warsztatach Zakładu (...), jak i na otwartej przestrzeni podczas budowy instalacji gazowych. Przesadzającym w sprawie jest ustalenie, że prace wykonywane w warunkach szczególnych, wymienione w wykazie A, będącego załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów stanowiły jedynie niewielką, bliżej nieokreśloną część czynności ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia. Zatem, z uwagi na ograniczenie branżowe, niewątpliwie praca odwołującego w spornym okresie nie może być zakwalifikowana pod ww. pozycjami.

Za brakiem możliwości doliczenia spornego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych przemawia również fakt, iż praca wykonywana przez odwołującego w tym okresie nie została wymieniona w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego do pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem, wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uprawnia do uzyskania wcześniejszej emerytury (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2012 r., II UK 166/11).

Tym samym, niniejsze postępowanie wykazało, że ubezpieczony nie spełnia przesłanki warunkującej prawo do wcześniejszej emerytury wynikającej z art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - a mianowicie nie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Z tych przyczyn ubezpieczony nie ma prawa do wcześniejszej emerytury, dlatego decyzja organu rentowego jest słuszna i odpowiada prawu.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.